

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Daňová optimalizace vybraného podnikatelského subjektu

**Vedoucí práce:
Ing. Jarmila Rybová**

**Autor práce:
Lenka Tichá**

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejnění své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, datum.

vlastnoruční podpis

.....

Tímto bych chtěla poděkovat své vedoucí práce Ing. Jarmile Rybové za konzultace a rady, které mi poskytla.

Abstrakt

Téma této bakalářské práce je „Daňová optimalizace vybraného podnikatelského subjektu“.

Cílem práce je daňová optimalizace zaměřená na DPFO u konkrétního podniku. A snahou je nalezení nejvhodnější možné varianty výpočtu daňové povinnosti, vedoucí k minimalizaci té dosavadní.

Práce je rozdělena na dvě části – část teoretickou a praktickou. Teoretická část popisuje základní pojmy související s daní z příjmů fyzických osob. Praktická část obsahuje popis podnikatelského subjektu, vlastní výpočty daně a zhodnocení a vybrání nejvhodnější varianty pro výpočet daňové povinnosti.

Klíčová slova: daňová optimalizace, daň z příjmů fyzických osob, základ daně, sazba daně, daňová povinnost.

Abstract

The theme of this thesis is "Tax optimization selected business entity.

The aim of this work is tax optimization focused on Individual tax rate for a specific company . And effort is to find the best possible options for calculating tax liability, leading to minimize the current.

The work is divided into two parts – theoretical and practical. The theoretical part describes the basic concepts relating to individual tax rate.

The practical part includes a description of the business entity, own tax calculations and evaluating and choosing the best options for calculating tax liability.

Key words: tax optimization, individual tax rate, tax base, income tax rate, tax liability.

Osnova

Úvod.....	1
1. Cíle daňové optimalizace.....	3
2. Daň z příjmů fyzických osob.....	4
2.1. Poplatníci.....	5
2.2. Zdaňovací období.....	6
2.3. Předmět daně.....	6
2.4. Osvobozené příjmy.....	6
2.5. Základ daně.....	7
2.5.1. Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6).....	7
2.5.2. Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7).....	8
2.5.3. Příjmy z kapitálového majetku (§ 8).....	12
2.5.4. Příjmy z pronájmu (§ 9).....	13
2.5.5. Ostatní příjmy (§ 10).....	14
2.6. Úprava základu daně.....	14
2.6.1. Nezdánitelné části základu daně (§ 15).....	15
2.6.1.1. Penzijní připojištění.....	15
2.6.1.2. Úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání.....	15
2.6.1.3. Zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace.....	16
2.6.1.4. Životní pojištění.....	16
2.6.1.5. Dary.....	16
2.6.1.6. Úroky.....	17
2.6.2. Odčitatelné položky (§ 34).....	17
2.7. Sazba daně.....	19
2.8. Slevy na dani.....	19
2.8.1. Základní sleva.....	20
2.8.2. Slevy na invaliditu (§ 35ba).....	20
2.8.3. Sleva při zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením (§ 35).....	21
2.8.4. Sleva pro studenta.....	21
2.8.5. Vyživovaná osoba.....	22
2.8.5.1. Sleva na manželku.....	22
2.8.5.2. Sleva na dítě.....	22
2.9. Základní tiskopis Daňového přiznání a lhůta pro zaplacení daně.....	23
3. Metodika zpracování jednotlivých variant daňové optimalizace.....	25
3.1. Nezdánitelné části základu daně (§ 15).....	26
3.1.1. Penzijní připojištění.....	26
3.1.2. Životní pojištění.....	27
3.1.3. Dary.....	27
3.2. Slevy na dani.....	27
3.2.1. Sleva při zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením.....	28
3.3. Odpisy.....	29
3.3.1. Vyšší odpisy.....	33
3.3.2. Přerušení odpisování § 26/8.....	34
4. Zpracování dat konkrétního podniku.....	35

4. 1. Číselné údaje pro rok 2008:	36
4. 2. Daňová povinnost za rok 2008:	36
5. Propočty jednotlivých variant daňové optimalizace	38
5.1. Majetek – odpisy	38
5.1.1. Rovnoměrné versus zrychlené odpisování	38
5.1.2. Vyšší odpisy	41
5.1.3. Nižší odpisování	42
5. 1. Výdaje stanovené paušální částkou	44
5.2. Optimalizace prostřednictvím poskytnutí daru	46
5.4. Příspěvky na penzijní připojištění a životní pojištění	47
5.4.1. Penzijní připojištění	47
5.4.2. Životní pojištění	47
5.5. Slevy na dani	48
5.5.1. Sleva při zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením	48
5.5.2. Sleva na dítě	50
5.6. Spolupracující osoba	50
6. Zhodnocení a návrh nové daňové strategie	52
7. Závěr	55

Úvod

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla věnovat daňové optimalizaci u daně z příjmů fyzických osob, především z důvodu zajímavosti a aktuálnosti této oblasti pro praxi – každý rok se zde vyskytuje řada změn, které se týkají v podstatě každého občana se zdanitelným příjmem. A také daňová optimalizace představuje řadu možností minimalizace daňové povinnosti v souladu s příslušným zákonem.

Cílem práce je daňová optimalizace týkající se DPFO u konkrétního podnikatelského subjektu. Předpokladem je nalezení nejvhodnější možné varianty výpočtu daňové povinnosti, vedoucí k minimalizaci té dosavadní.

Bakalářskou práci je možné rozdělit na dvě hlavní části, teoretickou a část praktickou. Teoretická část si klade za cíl seznámení se základními pojmy souvisejícími s daní z příjmů fyzických osob a fungování této daně včetně výpočtu daňové povinnosti se zaměřením na možnosti snížení základu, z něhož se daň vypočítá a vypočtené daně. První kapitola objasňuje pojem daňová optimalizace.

Druhá kapitola se zabývá základními pojmy DPFO – jako jsou poplatníci, zdaňovací období, předmět daně, popis jednotlivých dílčích základů, stanovení daňové povinnosti a sazba daně.

Třetí kapitola je zaměřena na techniku stanovení základu daně a daňové povinnosti. Součástí této kapitoly jsou nezdánitelné části základu daně (např. penzijní připojištění, dary), odčitatelné položky, odpisy a slevy na dani (například sleva na poplatníka, na dítě, pro studenta a další).

Praktická část obsahuje metodiku pro výpočet daňové povinnosti u konkrétního podnikatelského subjektu, základní data o vybrané podnikající fyzické osobě a propočty jednotlivých variant daňové optimalizace.

Čtvrtá kapitola uvádí základní data o podnikatelském subjektu, tj. základní informace o oboru podnikání, příjmy, výdaje, daňová povinnost za rok 2008, atd. Vzhledem k tomu, že se jedná o fyzickou osobu, je zde uveden i rodinný stav podnikatele, neboť i tato skutečnost má vliv na výši jeho daňové povinnosti.

Možnosti snížení daňové povinnosti realizované prostřednictvím několika variant propočtů bude obsahovat kapitola pátá. V šesté kapitole jsou zhodnoceny všechny varianty včetně jejich kombinace a komentáře. Závěrem bych zmínila vývoj hlavních změn pro zdaňovací období 2009 a 2010, s ohledem na dopad změn na vybraný podnikatelský subjekt.

1. Cíle daňové optimalizace

Je naprosto pochopitelné, že každý daňový subjekt se snaží zaplatit co nejméně na daních. Minimalizace daňové povinnosti je racionálním ekonomickým chováním daňového subjektu. Stát s tímto chováním nejen počítá, ba snaží se ho i využít k tomu, aby nasměroval aktivitu daňového subjektu žádoucím směrem. Prostřednictvím využití tohoto úsilí lze plnit alokační funkci daně. Minimalizace daňové povinnosti v jednom zdaňovacím období a u jedné daně nemusí být ideální vzhledem k souboru daní hrazených daňovým subjektem, resp. ani u jedné daně z hlediska delšího časového období.

Prvním stupněm minimalizace daňové povinnosti je využívání daňových úspor. Daňová úspora vzniká tím, že daňový subjekt využívá možností snížení základu daně a daně v rámci všech alternativních postupů stanovených daňovým zákonem, případně všech povolených způsobů úpravy daně či základu při splnění zákonem stanovených podmínek.

Část daňových úspor má charakter odložení daně do budoucnosti, například prostřednictvím tvorby rezerv na budoucí výdaje nebo zrychleným odpisováním majetku.

Dalším stupněm ve škále způsobů minimalizace daňové povinnosti je vyhnutí se dani. Vyhnutí se dani představuje minimalizaci daně prostřednictvím vyhledávání zákonodárcem nezamýšlených skulin ve stylizaci daňových zákonů. Takové jednání není v rozporu se zákonem ve smyslu trestní postižitelnosti, je však nemorální.

Na konci spektra způsobů minimalizace daňové povinnosti stojí daňový únik, který je protiprávním jednáním daňového subjektu s cílem neoprávněně zkrátit velikost daňové povinnosti. Je-li tokové jednání úmyslné a zároveň vede k většímu krácení rozpočtových příjmů, může se jednat i o trestný čin zkrácení daně či obdobné trestné činy. Každý stát musí proti daňovým únikům bojovat, a to prostřednictvím jejich vyhledávání a sankcionalizaci.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

2. Daň z příjmů fyzických osob

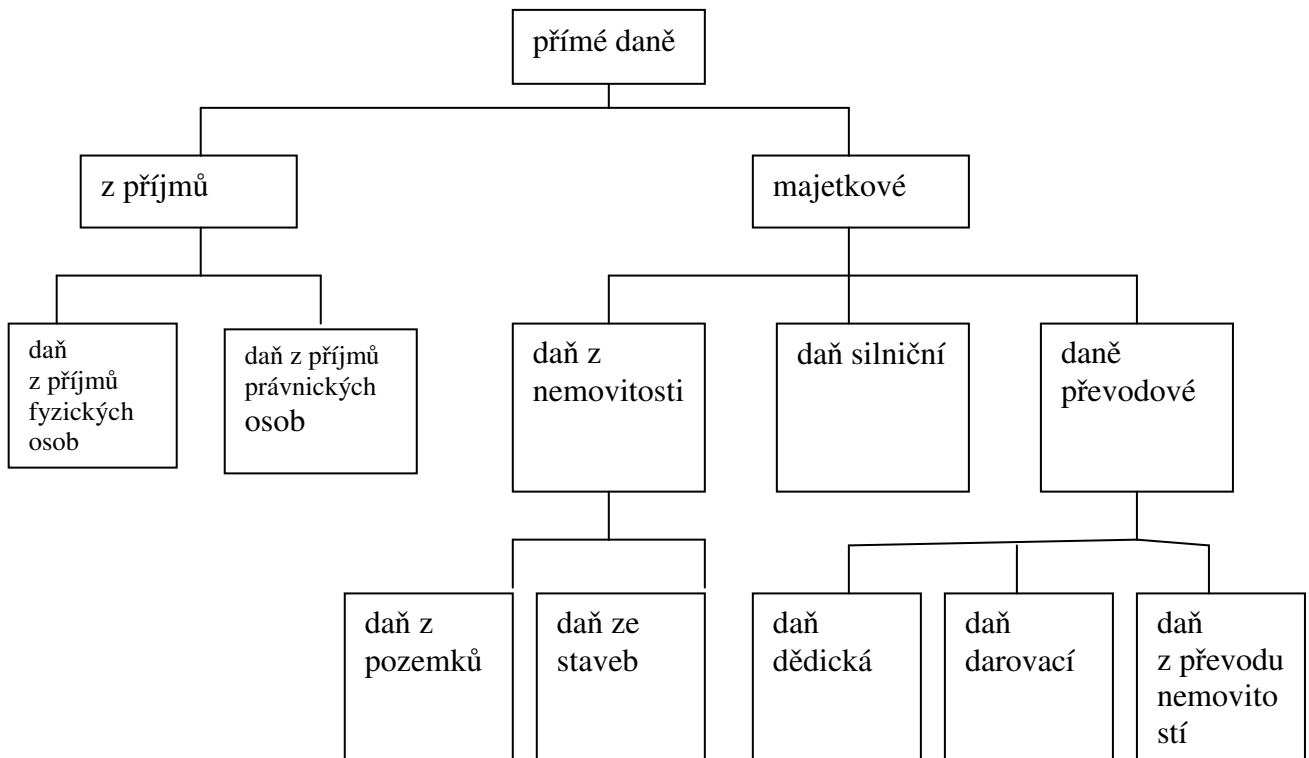
Daň z příjmů fyzických osob (DPFO) je daní přímou. Je stanovena zákonem o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[<http://cs.wikipedia.org/>]

Je univerzální daní, již podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. Je to daň, která je svázána s největšími očekáváními.

Přímá daň

Schéma 1: Přímé daně v České republice

Pramen: Vančurová, A., Láchová, L.: *Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva*, Vox 2008

Přímé daně pro svoji adresnost a tím i optimálnější možnost využití sociálních prvků jsou velmi oblíbené.

Na rozdíl od nepřímých daní, které se „schovají“ v cenách zboží, jsou přímé daně viditelnější, a tedy i více pocíťovány.

Nejvýznamnější z nich v posledních desetiletích jsou daně z příjmů neboli důchodové daně, které tvoří podstatnou část rozpočtových příjmů ve velké většině zemí. [VANČUROVÁ, A. 2008]

2.1. Poplatníci

Poplatníky jsou fyzické osoby, které lze rozdělit na:

- a) Daňové rezidenty – daňovým rezidentem je fyzická osoba, která má na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržuje. Tím se rozumí, že na našem území konkrétní fyzická osoba pobývá v průběhu kalendářního roku alespoň celkem 183 dní. Není podstatné, zda se jedná o souvislý pobyt či o součet dob pobytu. Do této doby se však nezapočítává pobyt v ČR za účelem studia nebo léčení. Daňový rezident (tuzemec) má neomezenou daňovou povinnost, tj. předmětem zdanění jsou příjmy, které plynou jak ze zdrojů na území ČR, tak ze zdrojů v zahraničí.
- b) Daňové nerezidenty – daňový nerezident neboli cizozemec pobývající na našem území méně než 183 dní, nebo zde pobývá za účelem studia či léčení, má daňovou povinnost omezenou pouze na příjmy, které plynou ze zdrojů na území ČR. Většina příjmů vyplácených daňovým nerezidentům je zdaňována srážkou u zdroje příjmu. Zdanění příjmů daňových nerezidentů stejně jako zdanění příjmů ze zahraničí může být ovlivněno mezinárodními smlouvami.

[BĚLKOVÁ A KOLEKTIV 2006]

Poplatník daně je zpravidla jednatel, ale není tomu tak vždy. Jednatel často sdílí domácnost s dalšími osobami, a tak o jeho životním standardu nerozhoduje jen jeho vlastní příjem, ale také příjem dalších členů domácnosti na straně jedné a počet osob, které ze shromážděných příjmů uspokojují své potřeby, na straně druhé. Proto se někdy za poplatníka nevolí jednatel, ale jejich společenství.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

2.2. Zdaňovací období

Daň z příjmů fyzických osob je klasickou daní za zdaňovací období, jejíž základna se zjišťuje po uplynutí časového úseku. Zdaňovacím obdobím u daně z příjmů fyzických osob je vždy kalendářní rok.

[AMBROŽ, J. 2009]

2.3. Předmět daně

Dani z příjmů fyzických osob podléhají veškeré příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů, které nejsou jejím předmětem. Jde nejen o příjmy peněžní, ale také nepeněžní (oceněné zpravidla podle zákona o oceňování). I když obecně vymezit příjem je velmi složité, lze uvést, že příjmem rozumíme vše, čím dochází ke zvýšení majetku poplatníka.

Řada příjmů, které jsou předmětem daně, jsou od daně osvobozeny. Osvobození se týká 55 druhů příjmů.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

2.4. Osvobozené příjmy

Některé příjmy jsou od daně osvobozeny, např.:

- příjmy z prodeje bytu nebo domu (s max. 2 byty) jsou osvobozeny, pokud v nich prodávající bydlel nejméně 2 roky. Příjem z prodeje nemovitostí je bez daně, pokud doba mezi nabytím a prodejem přesahuje 5 let,
- příjmy z prodeje movitých věcí (aut, letadel, lodí, cenných papírů), pokud byly ve vlastnictví poplatníka déle než 1 rok,
- přijaté náhrady škody, plnění z pojištění majetku nebo odpovědnosti za škody,
- příjmy z provozu malých elektráren (vodních, větrných),
- ceny z veřejných a sportovních soutěží menší než 10 000 Kč (nevztahuje se na poplatníky, kteří se sportu věnují profesionálně),
- přijaté náhrady podle zvláštních předpisů (restituce, rehabilitace),

- příjmy z povinného pojištění, dávky, přijaté výživné, podpory (stipendia) z veřejných prostředků a nadací apod.

[KUBÁTOVÁ A KOLEKTIV 1994]

2.5. Základ daně

Daňová pozice poplatníků daně z příjmů FO je trochu zvláštní, protože musí umět zařadit dosažený příjem do některého z pěti dílčích daňových základů.

Poplatník nemusí své příjmy rozdělovat do všech dílčích základů daně.

Tabulka č.1: Dílčí základy daně

	Název DZD	Hodnoty, kterých mohou nabývat
§ 6	Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	0 až neomezeně
§ 7	Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti	daňová ztráta až neomezeně
§ 8	Příjmy z kapitálového majetku	není daňová ztráta
§ 9	Příjmy z pronájmu	může vzniknout daňová ztráta
§ 10	Ostatní příjmy	není daňová ztráta

Zdroj: Vlastní zpracování

2.5.1. Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6)

Dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků se týká největšího počtu poplatníků, neboť v rámci něho se zdaňují mzdy a platy. Pro převážnou část populace se jedná o nejdůležitější součást celoživotního důchodu.

Tak jak je obvyklé, odpovědnost za včasné a řádné plnění daňové povinnosti je ponechána na zaměstnavateli a zaměstnanec obdrží mzdu již po zdanění, resp. po odpočtu zálohy na daň.

Podstatným rysem závislé činnosti je fakt, že je vykonávána ne vlastním jménem a na vlastní účet poplatníka, ale podle pokynů toho, kdo příjem vyplácí, například jeho jménem, v jím stanovených hodinách, na jím stanoveném místě apod.

Dále se za příjmy ze závislé činnosti považují například:

- n příjmy za práci členů družstva pro družstvo, společníků společnosti s ručením omezeným, komanditistů komanditních společností pro společnost a za práci jednatelů a to i v případě, že člen družstva, resp. společník není v pracovněprávním vztahu k družstvu, resp. společnosti a příjmy likvidátorů (u tohoto druhu příjmu se upouští od podmínky výkonu práce podle pokynů jiné osoby),
- n tantiémy, tj. odměny členům kolektivních statutárních orgánů a jiných orgánů (například dozorčích rad) právnických osob,
- n náhrady za příjmy ze závislé činnosti, resp. související s nynějším, dřívějším nebo budoucím pracovněprávním vztahem, a to ať už je vyplácí zaměstnavatel či nikoli. Jedná se například o náhrady mzdy, refundace mezd apod.

Mezi vyňatými příjmy od zaměstnavatele jsou především náhrady cestovních výdajů do výše zákonných limitů či maximálních hranic jejich rozpětí, zaměstnavatelem poskytnuté pracovní a ochranné pomůcky, pracovní oděvy atd.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

2.5.2. Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7)

Příjmy „z podnikání“:

- ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- ze živnosti,
- jiného podnikání podle zvláštních předpisů,
- podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na základu daně.

Příjmy „z jiné samostatné výdělečné činnosti“:

- z užití nebo poskytnutí práv,
- z nezávislého povolání,

- příjmy znalců, tlumočnicků aj.,
- z činnosti insolvenčního správce, předběžného insolvenčního správce apod.

Podmínky pro určení dílčího daňového základu závisí nejen na typu příjmů, ale zejména na tom, jakou strategii poplatník zvolí. Může vést:

- Účetnictví,
- Daňovou evidenci, nebo
- výdaje neprokazuje a použije Paušální výdaje.

[AMBROŽ, J. 2009]

Tento dílčí základ daně poplatník stanovuje podle údajů z daňové evidence či účetnictví, kde zjistí výsledek hospodaření za zdaňovací období, tj. rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů). Příjmy je třeba rozlišit na příjmy zdanitelné a příjmy, které zdanění nepodléhají z důvodu osvobození nebo nejsou-li předmětem daně. Obdobně je tomu u výdajů, kde je třeba rozdělit výdaje na daňově uznatelné a výdaje účetní neboli daňově neuznatelné.

Poplatník příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti sníží o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Může se rozhodnout, že výdaje bude prokazovat. Potom buď pro stanovení dílčího základu daně vede účetnictví anebo daňovou evidenci.

Jestliže fyzická osoba nechce prokazovat výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, například proto, že je to pro ni příliš nákladné, má jinou možnost. Může výdaje uplatnit zjednodušeně paušálem (procentem z příjmů), tím sníží své administrativní náklady. Možnost paušalizace výdajů je privilegium určené jen fyzickým osobám.

Paušální výdaje

Rozhodne-li se poplatník uplatnit paušální výdaje, pak se má za to, že výdaje obsahují vše, co mohl vynaložit na dosažení příjmů, tedy i odpisy hmotného majetku používaného pro podnikání a jinou samostatnou výdělečnou činnost. To je zdůrazněno skutečností, že po dobu, po kterou poplatník používá paušální výdaje, je povinen

evidovat hmotný majetek a snižovat jeho zůstatkovou cenu o odpisy, které se považují za součást paušálních výdajů.

Způsob stanovení výdajů, tj. paušální nebo prokázané, se vztahuje vždy na veškeré příjmy v daném dílčím základu daně. Nelze tedy například využít u příjmů ze živnosti výdaje v prokázané výši a u příjmů z převodu a využití práv paušálem.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

Schéma 2: Výše výdajových paušálů v letech 2008 – 2010

Výše výdajových paušálů v letech 2008 – 2010			
Druh činnosti	Výdajový paušál 2008	Výdajový paušál 2009	Výdajový paušál 2010
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %	80 %	80 %
Příjmy ze živností řemeslných	60 %	80 %	80 %
Příjmy ze živností (vyjma řemeslných)	50 %	60 %	60 %
Příjmy z podnikání podle zvláštních předpisů	40 %	60 %	40 %
Příjmy z užití duševního vlastnictví a autorských práv	40 %	60 %	40 %
Příjmy z výkonu nezávislého povolání	40 %	60 %	40 %
Příjmy znalce, tlumočníka, zprostředkovatele smluv a rozhodce	40 %	60 %	40 %
Příjmy insolvenčního správce, včetně předběžného a jeho zástupce	40 %	60 %	40 %

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz>

Účetnictví

Zákon o účetnictví stanoví, které osoby a od kdy jsou povinny vést účetnictví. Tyto osoby jsou nazývány účetní jednotkou.

Právnícká osoba a organizační složka státu je účetní jednotkou vždy. Česká fyzická osoba, tj. osoba, která má bydliště na území České republiky, která je zapsána v obchodním rejstříku, je podnikatelem a je, na základě ustanovení Obchodního

zákoníku, účetní jednotkou stejně tak jako jakákoli jiná osoba, zapsaná v tomto rejstříku.

Účetnictví mohou vést dobrovolně kterékoli fyzické osoby, třeba i nepodnikající a tím se stávají účetní jednotkou a to od prvního dne účetního období následujícího po období, ve kterém se rozhodly vést účetnictví.

[BĚLKOVÁ, J. a kol. 2006]

Daňová evidence

Daňová evidence si klade za cíl poskytnout údaje ke zjištění základu daně z příjmů. Je určena pro ty subjekty, které nejsou účetními jednotkami ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Legislativně je daňová evidence upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Daňová evidence je v podstatě obdobou jednoduchého účetnictví, je však mnohem méně administrativně náročná, je značně jednodušší po metodické stránce a klade podstatně nižší nároky na technické vybavení.

Na rozdíl od jednoduchého účetnictví slouží daňová evidence primárně ke zjištění základu daně z příjmů (je vstupní databází pro daňové přiznání), ale pokud bude průběžně vedena, má i druhý užitek, neboť poskytuje přehled o stavu a pohybu majetku a dluhů podnikatele (firmy) a je tedy využitelná pro ekonomické rozhodování, pro řízení firmy.

[SEDLÁČEK, J. 2009]

Zákon o dani z příjmů ukládá přímo tyto povinnosti:

- 1) povinnost sledování příjmů a výdajů v členění pro zjištění základu daně,
- 2) povinnost evidence majetku a závazků
- 3) způsob oceňování
- 4) povinnost zjistit k poslednímu dni zdaňovacího období skutečný stav zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků a provést o tom zápis,
- 5) povinnost uchovávat daňovou evidenci za všechny zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně,

- 6) povinnost prověřit v souvislosti s podáním daňového přiznání odůvodněnost tvorby rezerv a jejich skutečný stav porovnat s výší, kterou může poplatník uplatnit v základu daně z příjmů.

[BĚLKOVÁ, J. a kol. 2006]

Daňová ztráta (§ 5)

Pokud podle účetnictví nebo daňové evidence (nebo záznamů o příjmech a výdajích u příjmů z pronájmu) přesáhnou výdaje příjmy, je rozdíl ztráta. Ztrátu můžeme mít z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti nebo z pronájmu.

Ztrátu lze uplatnit v daňovém přiznání.

O ztrátu snižujeme naše další příjmy ("dílní základy daně"): z podnikání, pronájmu, kapitálového majetku a ostatní příjmy. Nezkrátíme však příjmy ze zaměstnání.

Ztrátu můžeme použít nejdéle v pěti letech bezprostředně následujících po ztrátě.

[www.jakpodnikat.cz]

2.5.3. Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)

Převážná většina těchto příjmů ze zdrojů na území České republiky tvoří samostatné základy daně a zdaňují se srážkou u zdroje, poplatník při získání tohoto příjmu nevyplňuje daňové přiznání. Jejich oddělené zdanění je vhodné vzhledem k tomu, že se jedná o frekventované, ale nevelké příjmy.

Samostatné základy daně tvoří u fyzických osob zejména následující druhy příjmů:

- n úroky z vkladů na běžných účtech, které podle podmínek banky nejsou určeny k podnikání,
- n úroky plynoucí ze směnek vystavených bankou k zajištění vkladu,
- n úroky z vkladů na vkladních knížkách,
- n úroky z vkladů na úsporných účtech
- n úroky a jiné výnosy z vkladních listů,

- n úrokové výnosy z obligací apod.,
- n podíly na zisku kapitálových společností a družstev a dividendy,
- n podíly na zisku tichého společníka.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

Řada příjmů patří do samostatného dílčího základu daně – viz příloha v kapitole 9.

Podle §8 v bodu c) se hovoří o zdanění příjmů úroků z vkladů. Úroky, které připisuje banka na účet fyzickým osobám, podléhají zdanění. V případě úroků z vkladů, které nejsou určeny k podnikání se daň vybírá srážkou a na účet banka připíše už čistý výnos. Podobně je to u většiny kapitálových příjmů.

[<http://www.finance.cz>]

Samostatný základ daně i srážková daň se zaokrouhlují na celé koruny dolů.

V rámci příjmů z kapitálového majetku nelze uplatnit žádné výdaje.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

2.5.4. Příjmy z pronájmu (§ 9)

Dílčí základ daně z pronájmu zahrnuje příjmy z pronájmu nemovitostí, bytů a jejich částí, nebytových prostor či movitých věcí, pokud nejsou příležitostným příjmem (pak by patřily do dílčího základu daně z ostatních příjmů).

K těmto příjmům lze uplatnit výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů podle obdobných pravidel jako v případě příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Výdaje lze uplatnit v prokázané výši nebo paušálem. Výše výdajového paušálu na rok 2008 – 2010 je 30 %.

[BĚLKOVÁ, J. a kol. 2006]

2.5.5. Ostatní příjmy (§ 10)

Do dílčího základu daně ostatní příjmy patří všechny zdanitelné příjmy, které nebyly zachyceny v předchozích dílčích základech daně a netvořily v rámci výše uvedených druhů příjmů samostatné základy daně.

Tyto příjmy lze snížit o prokázané výdaje nutné na dosažení příjmů (nelze např. uplatnit odpisy majetku). Není možno využít paušální výdaje, a to s jedinou výjimkou. Výdaje paušálem lze uplatnit pouze u příležitostných příjmů ze zemědělské výroby (například u příjmu z prodeje přebytků z vlastní zahrádky). V tomto specifickém případě je možná v jednom dílčím základu daně kombinace výdajů paušálem a v prokázané výši. Výše výdajového paušálu je 50 %.

Příležitostné příjmy:

- n z pronájmu movitého majetku (například příjem z příležitostného pronájmu osobního vozidla),
- n z činnosti (tj. příjmy nahodilé, které nejsou považovány za podnikání a ani definovány jako samostatná výdělečná činnost),
- n příjmy ze zemědělské výroby, pokud se nejedná o podnikatele.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

Příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem (samostatně hospodařícím rolníkem) – jsou od daně osvobozeny, pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období 20 000 Kč.

[DAŇOVÉ ZÁKONY 2008]

2.6. Úprava základu daně

Základ daně z příjmů fyzických osob je tvořen pěti dílčími základy (viz výše). V případě, že má poplatník příjmy z více činností zařazených do různých dílčích daňových základů, je základ daně tvořen součtem těchto dílčích základů.

Celkový základ daně je možné snížit o **položky odčitatelné** od základu daně a **nezdánitelné částky** základu daně. Základ daně se pak zaokrouhluje na celé stovky dolů => **Zaokrouhlený základ daně**.

2.6.1. Nezdánitelné části základu daně (§ 15)

Schéma č. 3: Nestandardní odpočty

úroky z úvěrů na bytové potřeby
dary na veřejně prospěšné účely
příspěvky na penzijní připojištění
pojistné na životní pojištění
úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání
zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace
daňová ztráta
odpočet výdajů na výzkum a vývoj

Pramen: Vančurová, A., Láchová, L.: Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva, Vox 2008

2.6.1.1. Penzijní připojištění

Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst příspěvek zaplacený poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem podle smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na zdaňovací období sníženému o 6 000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období, činí 12 000 Kč.

2.6.1.2. Úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24 poplatníkem s příjmy podle § 7, nejvýše však 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč, a u poplatníka, který je osobou s těžším zdravotním postižením, až 15 000 Kč.

2.6.1.3. Zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace

Od základu daně lze odečíst zaplacené členské příspěvky zaplacené ve zdaňovacím období členem odborové organizace odborové organizaci, která podle svých stanov obsahuje hospodářské a sociální zájmy zaměstnanců v rozsahu vymezeném zvláštním právním předpisem. Takto lze odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6, s výjimkou příjmů podle § 6 zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, maximálně však do výše 3 000 Kč za zdaňovací období.

[DAŇOVÉ ZÁKONY 2008]

2.6.1.4. Životní pojištění

Jedná se o odpočet zaplaceného pojistného životního pojištění za podmínky, že výplata (ať už jednorázová nebo ve formě pravidelného důchodu) je sjednána ne dříve než v kalendářním roce, ve kterém poplatník dovrší 60 let a zároveň k výplatě nedojde dříve než po 60 měsících od uzavření smlouvy s pojišťovnou. Také v tomto případě je maximální výše tohoto odpočtu stanovena na 12 000 Kč za jedno zdaňovací období.

2.6.1.5. Dary

Dary na veřejně prospěšné účely jsou odpočtem, který má podpořit iniciativu poplatníků ve financování neziskového sektoru. Zákon o daních z příjmů taxativně vyjmenovává, jaké účely se uznávají za veřejně prospěšné, a specifikuje subjekty, který mohou být tyto dary směřovány. Až na několik výjimek lze uplatnit pouze dar poskytnutý právnické osobě se sídlem na území České republiky nebo obci. Může pochopitelně jít jako o dary peněžní, tak i nepeněžní.

U darů na veřejně prospěšné účely je stanovena i minimální mez, která má zabránit zvýšení administrativních nákladů výběru daně při uplatňování zanedbatelného snížení základu daně a tedy i daňové úspory. Minimální velikost souhrnu všech započitatelných darů v průběhu zdaňovacího období je limitována alespoň částkou 1 000 Kč, anebo dvěma procenty základu daně, jestliže tato 2 % jsou méně než 1 000 Kč.

Maximální mez je relativní. Základ daně mohou fyzické osoby snížit uplatněním darů na veřejně prospěšné účely maximálně o 10 %.

2.6.1.6. Úroky

Jedná se o odpočet, který je součástí státní bytové politiky. Patří k těm, které mají nejvýznamnější vliv na základ daně poplatníka.

Za úvěr na bytovou potřebu lze považovat pouze úvěr poskytnutý podle zákona o stavebním spoření nebo hypoteční úvěr. Podmínkou pro jeho uplatnění je jednak skutečnost, že byly úroky v průběhu zdaňovacího období skutečně uhrazeny, a dále fakt, že úvěr byl použit na bytové potřeby

Odpočet úroků z úvěru na bytové potřeby je limitován částkou 300 000 Kč na zdaňovací období. V tomto jediném případě není výše odpočtu limitována pro jednotlivého poplatníka, ale pro jednu domácnost.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

2.6.2. Odčitatelné položky (§ 34)

a) Daňová ztráta

Od základu daně lze odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje.

Pokud podle účetnictví, daňové evidence nebo podle záznamů o příjmech a výdajích přesáhnou výdaje příjmy uvedené v § 7 a 9, je rozdíl ztrátou. O ztrátu upravenou podle § 23 (dále jen „daňová ztráta“) se sníží úhrn dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů uvedených v § 7 až 10 s použitím ustanovení odstavce 1. Daňovou ztrátu (nebo její část), kterou neodečetl od svého základu daně zůstavitel s příjmy podle § 7 nebo § 9, může odečíst od základu daně dědic, bude-li dědic pokračovat v činnosti zůstavitele nejpozději do 6 měsíců po jeho smrti; daňovou ztrátu lze odečíst od základu daně nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po zdaňovacím období, za které se daňová ztráta vyměřuje.

b) 100 % výdajů (nákladů) na realizaci projektů výzkumu a vývoje

Od základu daně lze odečíst 100 % výdajů (nákladů), které poplatník vynaložil v daném zdaňovacím období nebo obdobích, za které se podává daňové přiznání, při realizaci projektů výzkumu a vývoje, které mají podobu experimentálních či teoretických prací, projekčních či konstrukčních prací, výpočtů, návrhů technologií, výroby funkčního vzorku či prototypu produktu nebo jeho části a na certifikaci výsledků dosažených prostřednictvím projektů výzkumu a vývoje. Pokud vynaložené výdaje (náklady) souvisejí s realizací projektů výzkumu a vývoje pouze z části, je možné od základů daně odečíst pouze tuto jejich část. Výdaje (náklady), které lze odečíst od základu daně, musí být výdaji (náklady) vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů a musí být evidovány odděleně od ostatních výdajů (nákladů) poplatníka. Tento odpočet nelze uplatnit na služby, licenční poplatky (§ 19 odst. 7) a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje pořízené od jiných osob s výjimkou výdajů (nákladů) vynaložených za účelem certifikace výsledků výzkumu a vývoje, a dále na ty výdaje (náklady), na které již byla i jen z části poskytnuta podpora z veřejných zdrojů.

c) 50 % částky vypořádané v peněžní i nepeněžní formě v období 1993 až 2005

Poplatník může dále od základu daně odečíst 50 % částky, kterou vypořádal v peněžní, případně v nepeněžní formě v období 1993 až 2005 oprávněným osobám jejich majetkový podíl podle zákona č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, (dále jen „majetkový podíl“), nebo kterou poplatník v období 1993 až 2005 uhradil oprávněným osobám za postoupení jejich pohledávky vzniklé z titulu vypořádání majetkového podílu. Odpočet lze uplatnit v jednom zdaňovacím období nebo postupně ve více zdaňovacích obdobích, nejpozději však do konce zdaňovacího období, které započalo v roce 2009.

d) 50 % z částky

Poplatník může dále od základu daně odečíst 50 % částky, kterou ve zdaňovacím období vypořádá v peněžní nebo v nepeněžní formě oprávněným osobám jejich majetkový podíl nebo kterou poplatník v průběhu zdaňovacího období uhradí jako

postupník oprávněným osobám za postoupení jejich pohledávky vzniklé z titulu vypořádání tohoto majetkového podílu.

[DAŇOVÉ ZÁKONY 2008]

2.7. Sazba daně

Konkrétní výpočet daňové povinnosti, jestliže máme základ daně z příjmů stanoven a zaokrouhlen na celá sta korun dolů, je již technickou záležitostí a řídíme se podle jednotné sazby daně, která je podle § 16 ve výši 15 %.

[AMBROŽ, J. 2009]

2.8. Slevy na dani

Jen pro poplatníka daně z příjmů FO jsou k dispozici tituly pro snížení daňové povinnosti, které zákon uvádí v § 35ba a § 35c a následujících, jedná se o slevy na dani. To znamená, že snižují již daň vypočtenou z upraveného základu daně.

[AMBROŽ, J. 2009]

Schéma č. 4: Sociální standardní slevy na dani

Druh slevy	2007	2008
Základní	7 200 Kč	24 840 Kč
na invaliditu poplatníka:		
na částečnou invaliditu	1 500 Kč	2 520 Kč
na plnou invaliditu	3 000 Kč	5 040 Kč
držitel průkazky ZTP/P	9 600 Kč	16 140 Kč
pro studenta	2 400 Kč	4 020 Kč
Slevy na vyživovanou osobu		
na manžela (ku)	4 200 Kč	24 840 Kč
na nezaopatřené dítě	6 000 Kč	10 680 Kč

Pramen: zákon 586/92 Sb., o daních z příjmů ve znění platném pro zdaňovací období 2007 – 2009

Schéma č. 5: Slevy na dani a daňová zvýhodnění pro zdaňovací období 2009 a 2010

Sleva na dani	2009	2010
Poplatník	24 840 Kč	24 840 Kč
Manželka/manžel v domácnosti	24 840 Kč	24 840 Kč
Částečný invalidní důchod	2 520 Kč	x
Plný invalidní důchod	5 040 Kč	x
Invalidní důchod prvního nebo druhého stupně	x	2 520 Kč
Invalidní důchod třetího stupně	x	5 040 Kč
Držitel průkazu ZTP/P	16 140 Kč	16 140 Kč
Student do 26 let věku	4 020 Kč	4 020 Kč
Daňové zvýhodnění (bonus) na dítě	10 680 Kč	11 604 Kč
- maximální daňový bonus	52 200 Kč	52 200 Kč
- minimální daňový bonus	100 Kč	100 Kč

Zdroj: www.podnikatel.cz

2.8.1. Základní sleva

Základní slevu může uplatnit každý poplatník. Uplatňuje se vždy v celé roční výši. Úkolem této slevy je zajistit minimální nezdaněný příjem pro každého poplatníka.

2.8.2. Slevy na invaliditu (§ 35ba)

Sociální pozicí, kterou je vhodné zohlednit, je také invalidita poplatníka. Daňové úspory oproti sociálním dávkám, podporují soběstačnost handicapované osoby. Proto existuje několik standardních slev pro tento okruh poplatníků. Jejich výše je diferencovaná podle míry zdravotního postižení.

Sleva na invaliditu či částečnou invaliditu se přiznává zejména poplatníkům, kteří pobírají plný či částečný invalidní důchod. Mezi tyto slevy lze zahrnout i standardní slevu pro držitele průkazu „zvlášť tělesně postižený s průvodcem“ (ZTP/P).

2.8.3 Sleva při zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením (§ 35)

Tuto slevu může použít jen poplatník zaměstnávající ve svém podniku osoby se zdravotním postižením.

Daň se snižuje o:

- a) částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením, s výjimkou zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců zaokrouhlený na dvě desetinná čísla,
- b) částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců zaokrouhlený na dvě desetinná čísla,

Pro výpočet bodů a) a b) je rozhodný průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců se zdravotním postižením. Průměrný přepočtený počet zaměstnanců se vypočítá samostatně za každou skupinu zaměstnanců vymezenou v předchozí větě jako podíl celkového počtu hodin, který těmto zaměstnancům vyplývá z rozvržení pracovní doby nebo individuálně sjednané pracovní doby a z délky trvání pracovního poměru v období.

[DAŇOVÉ ZÁKONY 2008]

2.8.4. Sleva pro studenta

Slevu pro studenty může uplatnit poplatník, který se sám soustavně připravuje na budoucí povolání. Studium se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře, tedy stejně jako při uplatňování sociálních dávek.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

Až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, které poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let.

[DAŇOVÉ ZÁKONY 2008]

2.8.5. Vyživovaná osoba

Sociální postavení poplatníka je ovlivněno i tím, s kolika osobami, vůči nimž má vyživovací povinnost, v domácnosti žije. Obecně lze uvést, že vyživovanou osobou je účastník domácnosti, a to buď jako dítě, vůči kterému má poplatník nebo více poplatníků vyživovací povinnost ze zákona (bez ohledu na případný vlastní příjem tohoto dítěte), anebo manžel, který nemá dostatečně vysoký vlastní příjem.

2.8.5.1. Sleva na manželku

Slevu na manželku (manžela) může poplatník uplatnit, pokud započitatelné příjmy druhého z manželů nedosahují výše 38 040 Kč (pro rok 2009 nedosahující výše 68 000 Kč). Do vlastního příjmu manžela (manželky) patří nejen příjmy zdanitelné včetně příjmů tvořících samostatné základy daně (hrubé bez odpočtu výdajů i srážkové daně), ale i osvobozené příjmy včetně celé řady sociálních dávek (starobní a invalidní důchod, peněžitá pomoc v mateřství a nemocenské atd.), které jsou odvozeny od předchozího příjmu. Nezahrnují se pouze adresné sociální dávky jako například dávky státní sociální podpory, zvýšení důchodu pro bezmocnost nebo studijní stipendium atd. Tato sleva se uplatňuje v poměrné výši, pokud manželství trvalo jen po část zdaňovacího období.

2.8.5.2. Sleva na dítě

Slevu na dítě v základní výši 10 680 Kč může využít jeden z poplatníků, se kterými dítě žije v domácnosti. Dítětem se pro tento případ rozumí každé nezletilé dítě a dále dítě do 26 let věku, které nepobírá plný invalidní důchod a zároveň se „soustavně připravuje na budoucí povolání“, tj. studuje, anebo nemůže studovat nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc či dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav.

Výše slevy na dani se zvyšuje na dvojnásobek, je-li dítě držitelem průkazu ZTP/P. I tato sleva se uplatňuje poměrně, pokud podmínky pro její uplatnění nejsou splněny po celé zdaňovací období.

Slevu na dítě, které se v průběhu zdaňovacího období narodí, je osvojeno nebo začne studovat, lze uplatnit poměrně už za ten kalendářní měsíc, ve kterém daná událost nastala.

Když nárok na slevu vznikne z jiného důvodu, sleva se uplatňuje jednou dvanáctinou až za měsíc, pro který platí, že podmínky byly splněny už k jeho počátku.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

Daňový bonus

Pokud základní částka vypočtené daně nebyla dost velká k tomu, aby poplatník mohl využít celou slevu na dítě, potom mu může vzniknout nárok na tzv. daňový bonus, tj. právo požádat stát, aby mu zbytek slevy na dítě doplatil.

O výplatu daňového bonusu bude moci poplatník požádat při splnění následujících podmínek:

- n hrubé příjmy v základu daně kromě příjmů v dílčím základu daně ostatní příjmy musí dosáhnout alespoň výše šestinásobku minimální mzdy, tj. v roce 2008 částku 48 000 Kč,
- n nárok na bonus musí činit alespoň 100 Kč.

Daňový bonus může činit maximálně 52 200 Kč za zdaňovací období.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

2.9. Základní tiskopis Daňového přiznání a lhůta pro zaplacení daně

Základní kmenový tiskopis musí vyplnit každý poplatník podávající daňové přiznání, přílohy se použijí pro jednotlivé typy příjmů.

Tiskopis se skládá ze záhlaví, sedmi Oddílů, seznamu příloh, závěrečného prohlášení poplatníka, tabulky pro údaje o zákonném zástupci a Žádosti o přeplatek na dani. Celkem je k dispozici 91 číslovaných řádků, které slouží pro uvedení základních údajů. [AMBROŽ, J. 2009]

Daňové přiznání je poplatník povinen podat do konce března následujícího roku. Ke stejnému datu je daň i splatná.

[VANČUROVÁ, A. 2008]

Změna platby od roku 2010

Doposud se za den platby považoval den, kdy platba odešla z účtu poskytovatele platebních služeb. Od listopadu letošního roku (2009) však tímto dnem bude den, kdy je platba připsána na účet finančního úřadu. To znamená, že pro řádné zaplacení daní je třeba počítat i s časem, které budou peněžní ústavy potřebovat na převedení příslušné částky.

U platby v hotovosti na pokladně finančního úřadu se nic nemění a dnem platby zůstává den převzetí hotovosti.

[<http://www.alis.cz>]

3. Metodika zpracování jednotlivých variant daňové optimalizace

V praktické části budeme řešit daňovou povinnost poplatníka FO. Výpočty začnou rozdělením příjmů do jednotlivých dílčích základů daně. Schéma tvorby celkového základu daně je v následujícím schématu.

Schéma č. 6: Základ daně z příjmů fyzických osob

příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků

příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji, tj. daňová ztráta)

příjmy z pronájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z pronájmu (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji, tj. daňová ztráta)

příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku

ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmu (podle druhů příjmů do výše daného druhu příjmů)
= dílčí základ daně ostatní příjmy

Pramen: Vančurová, A., Láchová, L.: Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva, Vox 2008

Jak již bylo uvedeno v teoretické části, je třeba základ daně ještě upravit o odčitatelné položky a nezdanitelné částky, na které má poplatník nárok.

Schematicky lze úpravu základu daně vyjádřit takto:

Schéma č. 7: Úprava základu daně a výpočet daně z příjmů fyzických osob

základ daně
- nestandardní odpočty
= základ daně po snížení (zaokrouhlený na stovky korun dolů)
* sazba daně
= základní částka daně
- standardní slevy
= daň po slevách (daňový bonus)

Pramen: Vančurová, A., Láchová, L.: *Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva*, Vox 2008

Pokud poplatník daně z příjmů zjistil údaj o svém základu daně, řeší v následujících krocích jeho významné úpravy, nejčastěji vedoucí ke snížení daňové povinnosti, které nabízí zákon o daních z příjmů. Upravuje základ daně podle § 5 a 23. Dále využívá § 15 a uplatňuje tzv. nezdanitelné části základu daně a § 34 odčitatelné položky, vypočtenou daň sníží o slevy na dani uvedené § 35 a následujících ustanoveních zákona o daních z příjmů.

[AMBROŽ, J. 2009]

3.1. Nezdanitelné části základu daně (§ 15)

Pro výpočty v praktické části byly vybrány jen ty nezdanitelné částky, které by mohl poplatník uplatnit.

3.1.1. Penzijní připojištění

U penzijního připojištění si může poplatník uplatnit zaplacenou částku sníženou o 6 000,- Kč, maximálně však 12 000,- Kč. Tato částka se odečítá od základu daně.

3.1.2. Životní pojištění

U soukromého životního pojištění se základ daně snižuje o částku zaplacenou poplatníkem maximálně však 12 000,- Kč.

3.1.3. Dary

Vzorec:

Základ daně

- Dary (alespoň částka 1 000 Kč, anebo 2 % ze základu daně)

Základ daně po úpravě

Zaokrouhlený základ daně (na celé stovky dolů)

= **Daň (15 %)**

Odčitatelné položky nebude vybraný poplatník uplatňovat, proto nejsou zpracovány.

Po úpravě o tyto nezdanitelné částky vypočteme daň a mohou být uplatněny tyto slevy.

3.2. Slevy na dani

Daň vypočtenou z upraveného základu daně lze při dodržení podmínek stanovených v zákoně o daních z příjmů, snížit o slevy na dani.

Základní sleva a sleva na dítě

Zde je ukázka výpočtu konečné výše daně (daně snížené o slevy).

Vzorec – základní sleva:

Daň

- sleva na poplatníka

= Daň po slevách (konečná výše daně)

Vzorec – sleva na dítě:

Daň

- sleva na dítě

= daň po slevách => daňová povinnost nebo daňový bonus

3.2.1. Sleva při zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením

Tato sleva je určena pro fyzické osoby, které jsou podnikateli. Oproti ostatním výše uvedeným slevám ji ostatní fyzické osoby využít nemohou.

O slevu se snižuje vypočtená daň.

Tabulka č. 2: Výpočet počtu odpracovaných hodin zaměstnance se zdravotním postižením

Počet hodin vyplývajících z rozvržené pracovní doby nebo individuálně sjednané pracovní doby a délky pracovního poměr
- Mateřská, rodičovská dovolená
- Dlouhodobé uvolnění pro výkon veřejné funkce
- Neomluvená nepřítomnost v práci
- Neodpracované hodiny v důsledku pracovní neschopnosti, za niž nebyly poskytovány dávky nemocenského pojištění: : za první 3 dny dočasné pracovní neschopnosti; jde o výjimku (neodečítá se pro účely slevy) : za ostatní dny
- Nenapracované pracovní volno poskytnuté zaměstnavatelem bez náhrady mzdy, pokud zaměstnanec nemohl konat práci z jiných důležitých důvodů týkajících se jeho osoby
= Počet hodin celkem

Výpočet průměrného ročního přepočteného počtu zaměstnanců se zdravotním postižením:

= Součet počtu hodin všech pracovníků se zdravotním postižením / plná pracovní doba

-> Výsledek se zaokrouhluje na 2 desetinná místa.

Výpočet slevy za zaměstnávání zaměstnanců se zdravotním postižením:

1. S lehčím postižením

= Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců * 18 000

2. S těžším postižením

= Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců * 60 000

3.3. Odpisy

Pro konkrétní výpočet (optimalizace daňové povinnosti) má velký vliv rozhodnutí, které daňové odpisy bude používat.

Odpisy se neodčítají od základu daně – nepatří mezi nezdanitelné částky ani odčitatelné položky. Jedná se o významný daňově uznatelný náklad, jeho uplatnění je přesně řízeno zákonem o daních z příjmů.

Účetní odpisy

Účetní odpisy, které jsou součástí výsledku hospodaření, se používají u majetku, jenž je účetně odpisován a zároveň se nejedná o hmotný nebo nehmotný majetek z hlediska daně z příjmů.

Daňové odpisy

Jednou ze základních zásad daňových odpisů je, že lze odpisovat maximálně do výše vstupní ceny (v případě odpisování ze zvýšené vstupní ceny pak do výše zvýšené vstupní ceny).

Daňové odpisování představuje právo, nikoliv povinnost, proto poplatník odpisovat pro daňové účely nemusí vůbec, nebo může počátek odpisování posunout a dokonce může odpisování přerušit.

Standardní daňové odpisy mají dvě základní charakteristiky:

- n dobu odpisování, která je dána začleněním majetku do odpisové skupiny,
- n metodu odpisování.

Předpokládaná doba využitelnosti jednotlivých druhů majetku se podstatně liší. Tato skutečnost se projeví zaříděním hmotného majetku do jedné ze šesti odpisových skupin.

Tabulka č. 3: Odpisové skupiny

Odpisová skupina	Doba odpisování
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 let

Zdroj: *Daňové zákony 2008*

Odpisové skupiny určují nejkratší dobu odepisování.

Rovnoměrné odpisování

Rovnoměrné odpisování, jak z názvu vypovídá, přenáší vstupní cenu hmotného majetku do základu daně se stejnou rychlostí po celou dobu odpisování.

Rovnoměrně se odepisuje vždy ze vstupní ceny (případně ze zvýšené vstupní ceny), a to prostřednictvím odpisových sazeb (viz Tabulka č. 1).

V prvním roce odpisování se odpisuje podle vzorce:

$$O_1 = \frac{VC * S1}{100}$$

kde: O_1 = odpis v prvním roce odpisování

VC = vstupní cena hmotného majetku

S1 = odpisová sazba pro první rok odpisování

Odpisy v dalších letech odpisování jsou potom stejné a rovnají se:

$$O_n = \frac{VC * S}{100}$$

kde: O_n = odpis v dalších letech odpisování;

S = odpisová sazba v dalších letech odepisování

Vzorec pro odepisování ze zvýšené vstupní ceny lze zapsat:

$$Oz = \frac{VCz \cdot Sz}{100}$$

kde: Oz = odpis ze zvýšené vstupní ceny

VCz = zvýšená vstupní cena (tj. vstupní cena + technické zhodnocení)

Sz = odpisová sazba pro odepisování ze zvýšené vstupní ceny

Tabulka č. 4: Odpisové sazby pro rovnoměrné odepisování

Odpisová skupina	roční odpisová sazba (v %)		
	v prvním roce odepisování (S ₁)	v dalších letech odepisování (S)	pro zvýšenou vstupní cenu (Sz)
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Pramen: Vančurová, A., Láčková, L.: Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva, Vox 2008

Nižší odpisy

Pro rovnoměrné odpisy existuje možnost uplatnit nižší odpisy; podle § 31/7 „použít i sazby nižší než maximální“.

Zrychlené odepisování

Zrychlené odepisování představuje možnost dosahování daňových úspor, resp. odkladu daně v prvních letech po pořízení majetku, což vyhovuje zejména moderním technologiím, které rychle morálně zastarávají atd. Nejvyšší daňový odpis je u této odpisové metody ve druhém roce odepisování. Zrychlené odepisování místo odpisových sazeb používá odpisové koeficienty. (viz Tabulka č. 2)

V prvním roce odpisování se odpisuje podle algoritmu:

$$O_1 = \frac{VC}{k_1}$$

kde: k_1 = koeficient pro odpisování v prvním roce odpisování

V dalších letech odpisování se odpisuje podle vzorce:

$$O_n = \frac{2 * ZC_{n-1}}{k - (n - 1)}$$

kde: n = pořadové číslo roku odpisování

ZC_{n-1} = zůstatková cena k poslednímu dni předešlého zdaňovacího období

k = koeficient pro odpisování v dalších letech odpisování

$n - 1$ = počet let, po která se již odpisovalo

První rok odpisování ze zvýšené zůstatkové ceny:

$$O_{z1} = \frac{2 * ZC_z}{k_z}$$

kde: O_{z1} = odpis v prvním roce odpisování ze zvýšené vstupní ceny

ZC_z = zvýšená zůstatková cena (tj. zůstatková cena + technické zhodnocení)

k_z = koeficient pro odpisování ze zvýšené zůstatkové ceny

V dalších letech odpisování ze zvýšené vstupní ceny se používá následující vzorec:

$$O_{zm} = \frac{2 * ZC_z}{k_z - (m - 1)}$$

kde: m = pořadový rok odpisování ze zvýšené zůstatkové ceny

[VANČUROVÁ, A. 2008]

Tabulka č. 5: Odpisované koeficienty pro zrychlené odpisování

odpisová skupina	koeficienty pro zrychlené odpisování		
	v prvním roce odpisování (k_1)	v dalších letech odpisování (k)	pro zvýšenou zůstatkovou cenu (k_z)
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Pramen: Vančurová, A., Láchová, L.: Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva, Vox 2008

3.3.1. Vyšší odpisy

Do konce roku 2004 poskytoval zákon poplatníkům určité zvýhodnění, bonifikaci, v případech, když si pořídili „nový“ hmotný majetek (i formou finančního leasingu). Jednalo se o odčitatelnou položku.

Od roku 2005 máme jinou možnost, a to právo v prvním roce odpisování, jsme-li prvními vlastníky, uplatnit vyšší daňové odpisy. Za celou dobu odpisování nebudou samozřejmě daňové odpisy vyšší, ale přesuneme podle typu hmotného majetku část těchto odpisů do prvního zdaňovacího období.

Rozhodnutí o způsobu odpisování je skutečně na poplatníkovi, ale nesmí zvolený způsob odpisování dodatečně měnit.

Tabulka č. 6: Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 % pro rovnoměrné odpisování

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	30	35	33,3
2	21	19,75	20
3	15,4	9,4	10

Pramen: Daňové zákony 2008

Může být zvýšen i o 15 % a 20 % - to se týká určitého majetku.

3.3.2. Přerušování odpisování § 26/8

V tomto případě se daňový odpis konkrétního hmotného majetku v daném zdaňovacím období neuplatní a odsune se do následujícího zdaňovacího období.

4. Zpracování dat konkrétního podniku

Daňová optimalizace bude zpracována pro podnikatelský subjekt XY, který sídlí ve Středočeském kraji. Předmětem podnikání je truhlářská a pilařská výroba. Od roku 2000 sídlí společnost v nových výrobních prostorách, které jsou vybaveny moderním zařízením a součástí je i lakovna.

Druh podnikání je samostatná výdělečná činnost a podnikatel nemá jiné příjmy.

Firma XY:

vznikla zápisem do živnostenského rejstříku dne 25. 2. 1992 jako činnost vázaná řemeslná.

je plátcem DPH

má 1 vlastníka (živnostník, který má 3 děti) + jedna spolupracující osoba (manželka vlastníka – podíl na příjmech a výdajích je 4 %)

vede daňovou evidenci

zdaňovacím obdobím je kalendářní rok

během uplynulého zdaňovacího období nedošlo k zásadním změnám v účetní jednotce

zaměstnává 7 zaměstnanců => řadí se mezi malé podnikatele

firma k podnikání používá firemní vozidla: 1 osobní automobil, 2 nákladní vozidla a 1 nakladač.

Účetní metody

Způsob ocenění zásob a majetku

Hmotný majetek je oceňován pořizovacími cenami a zásoby jsou oceňovány průměrnými cenami.

Odpisový plán

Účetní jednotka odepisuje dlouhodobý majetek prostřednictvím daňových odpisů (formou rovnoměrného odepisování). Účetní odpisy jsou pak rovny daňovým.

Způsob pořízení majetku

Veškerý majetek firma pořizuje kombinací vlastního financování a leasingu

Rezervy a opravné položky

V roce 2008 byla zrušena rezerva a nová nebyla vytvořena a ani opravné položky nebyly vytvořeny.

4. 1. Číselné údaje pro rok 2008:

Příjmy	4 151 610
Výdaje	3 508 303
Uplatněné odpisy	118 600
Podíl leasingových záloh	418 801
Hmotný majetek	1 795 422
Peněžní prostředky v hotovosti	5 250
Peněžní prostředky na BÚ	-61 357
Zásoby	309 950
Pohledávky včetně úvěrů a půjček	526 065
Ostatní majetek	---
Závazky včetně úvěrů a půjček	1 916 758
Rezervy	750 000
Mzdy	958 088

4. 2. Daňová povinnost za rok 2008:

Výsledek hospodaření (= příjmy – výdaje)

4 151 610
- 3 508 303
= 643 307

Dílčí základ daně podle § 7

Výsledek hospodaření	643 307
- odpisy majetku	- 118 600
- podíl leasingových záloh	- 418 801
- část příjmu spolupracující osoby	- 166 064 (= 4 % z 4 151 610)
+ část výdajů spolupracující osoby	+161 828 (= 4 % z 3 508 307+118 600+418 801)
= dílčí základ daně	=101 670

Základ daně = 101 670

Zaokrouhlený základ daně na celé 100 Kč dolů = 101 600

Daň

Zaokrouhlený základ daně	101 600
* sazba daně	* 15 %
= daň	=15 240

Daň po uplatnění slev

daň	15 240
- sleva na poplatníka	- 24 840
= daň po uplatnění slev	= 0

Slevu na všechny tři děti si uplatňuje spolupracující osoba (= manželka).

5. Propočty jednotlivých variant daňové optimalizace

K propočtům jednotlivých variant daňové optimalizace budu využívat číselné údaje zjištěné od podnikatelského subjektu XY za rok 2008.

5.1. Majetek – odpisy

Firma XY odepisuje dlouhodobý majetek prostřednictvím daňových odpisů (formou rovnoměrného odepisování). A účetní odpisy jsou pak rovny daňovým. Tímto způsobem odepisuje budovy (provozovny), strojní zařízení, kotel a nakladač.

Organizace tedy v současné době odepisuje majetek patřící do odpisových skupin 5, 1 a 3. Veškerý majetek firma pořizuje kombinací vlastního financování a leasingu. Při pořízení na leasing firma nemůže odepisovat majetek, ale do daňových výdajů zahrnuje leasingové splátky.

Pro rozbor veškerého druhu majetku v této práci není dostatek prostoru, proto propočty budou prováděny pouze na konkrétních druzích majetku s cílem ukázat na možný dopad daňového zatížení.

5.1.1. Rovnoměrné versus zrychlené odpisování

Nejdříve se zaměříme, jaký existuje rozdíl mezi rovnoměrným a zrychleným odpisováním. Na ukázkou si zvolíme jako dlouhodobý majetek kotel. Byl pořízen 1. 1. 2003 s pořizovací cenou 119 578,- Kč a řadíme ho do 3. odpisové skupiny s dobou odpisování 10 let.

Tabulka č. 7: Rovnoměrné odpisování

Zdaňovací období	Odpis	Zůstatková cena v Kč
2003	6 576,79	113 001,21
2004	12 555,69	100 445,52
2005	12 555,69	87 889,83
2006	12 555,69	75 334,14
2007	12 555,69	62 778,45

2008	12 555,69	50 222,76
2009	12 555,69	37 667,07
2010	12 555,69	25 111,38
2011	12 555,69	12 555,69
2012	12 555,69	0
Celkem	119 578	

Pramen: Vlastní výpočty

Vedlejší výpočty:

$$\text{Odpis v 1. roce} \Rightarrow O_1 = \frac{119578 * 5,5}{100} = 6 576,79$$

$$\text{Odpis v dalších letech} \Rightarrow O = \frac{119578 * 10,5}{100} = 12 555,69$$

Tabulka č. 8: Zrychlené odpisování

Zdaňovací období	Odpis	Zůstatková cena
2003	11 957,8	107 621,2
2004	21 524,24	86 096,96
2005	19 132,66	66 964,3
2006	16 741,08	50 223,22
2007	14 349,49	35 873,73
2008	11 957,91	23 915,82
2009	9 566,33	14 349,49
2010	7 174,75	7 174,74
2011	4 783,16	2 391,6
2012	2 391,6	0
Celkem	119 578	

Pramen: Vlastní výpočty

Vedlejší výpočty

$$\text{Odpis v prvním roce} \Rightarrow O_1 = \frac{119578}{10} = 11 957,8$$

$$\text{Odpis v dalších letech} \Rightarrow O = \frac{2 * ZC_{n-1}}{11 - (n - 1)}$$

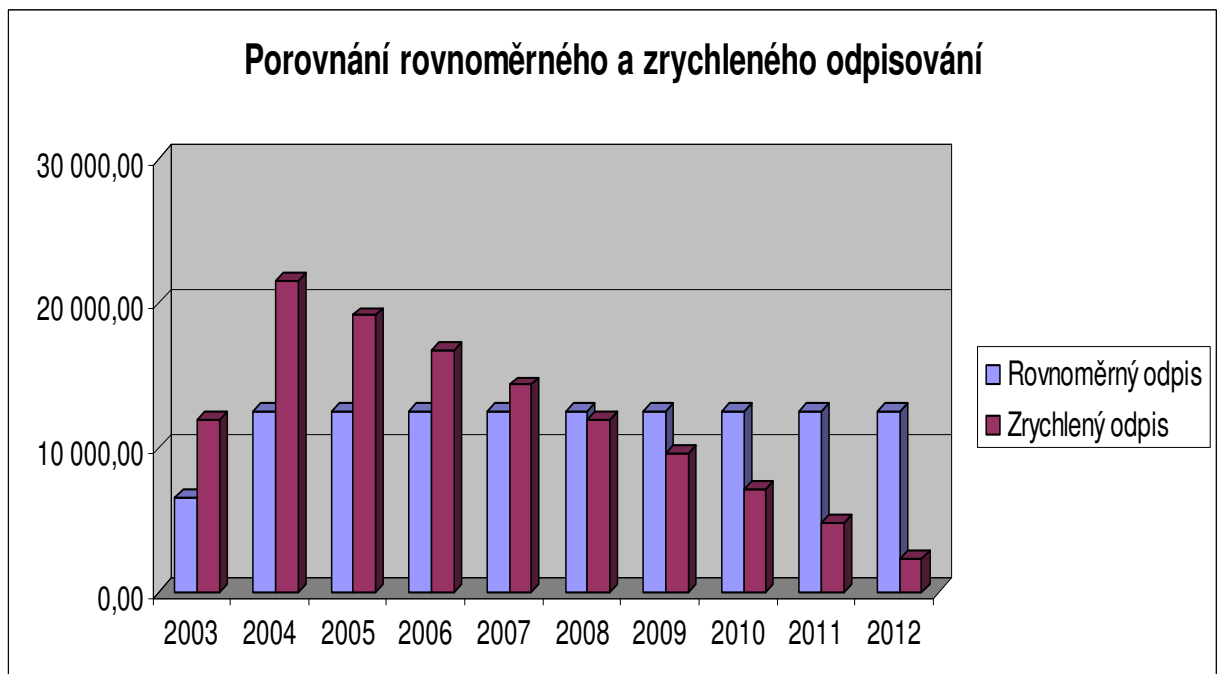
Kde: ZC_{n-1} = zůstatková cena předešlého roku; $n-1$ = počet let odpisování

Z výpočtů můžeme vidět, že každá z variant přinese firmě XY v jednotlivých zdaňovacích obdobích rozdílně vysokou úsporu na dani z příjmů. U obou případů se odpis přenesou do nákladů během 10-ti let.

U rovnoměrného odpisování je kromě prvního roku stejná částka po celou dobu odpisování. U zrychleného odpisování je nejvyšší částka v druhém roce a v dalších letech se postupně snižuje. Dokonce od 6. roku odpisování jsou zrychlené odpisy nižší než u rovnoměrného.

Metoda zrychlených odpisů umožňuje v první části období odpisování vyšší úsporu finančních prostředků. Tyto prostředky by mohly být použity na další investice. Kdyby firma XY plánovala nějaké další investice, tak by pro ni bylo lepší zvolit metodu zrychleného odpisování.

Graf č. 1:

Pramen: Vlastní zpracování

5.1.2. Vyšší odpisy

Princip vyšších odpisů si ukážeme na následujícím příkladu. Firma XY pořídila v roce 2007 novou tloušťkovací frézu SCM s pořizovací cenou 142 446,- Kč. Je řazena do třetí odpisové skupiny s dobou odpisování 10 let. V prvním roce je odpis zvýšen o 10 %.

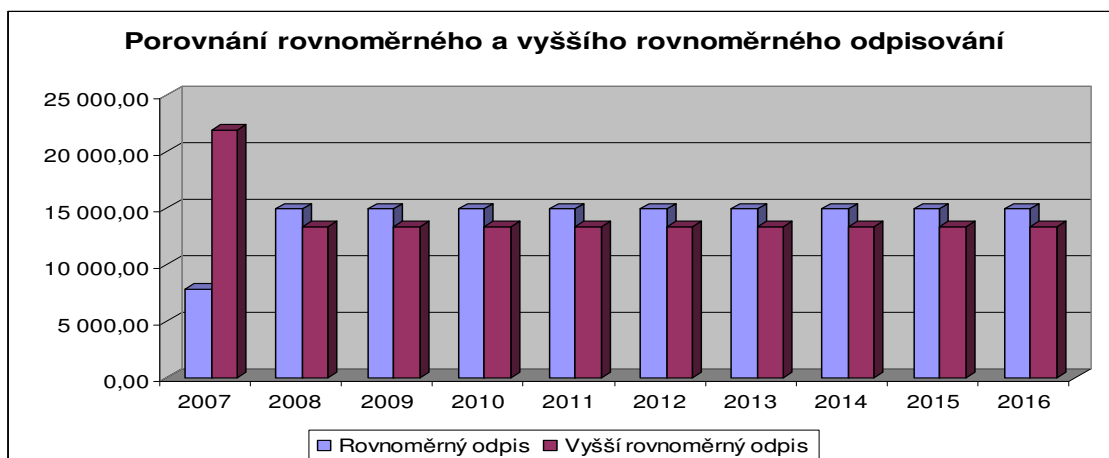
Tabulka č. 9: Vyšší odpisy u rovnoměrného odpisování

Zdaňovací období	Rovnoměrný odpis	Zůstatková cena	Vyšší rovnoměrný odpis	Zůstatková cena
2007	7 834,53	134 611,47	21 936,684	120 509,316
2008	14 956,83	119 654,64	13 389,924	107 119,392
2009	14 956,83	104 697,81	13 389,924	93 729,468
2010	14 956,83	89 740,98	13 389,924	80 339,544
2011	14 956,83	74 784,15	13 389,924	66 949,62
2012	14 956,83	59 827,32	13 389,924	53 559,696
2013	14 956,83	44 870,49	13 389,924	40 169,772
2014	14 956,83	29 913,66	13 389,924	26 779,848
2015	14 956,83	14 956,83	13 389,924	13 389,924
2016	14 956,83	0	13 389,924	0
Celkem	142 446		142 446	

Pramen: Vlastní výpočet

Výhodou vyššího odpisování je, že v prvním roce může odpis trojnásobně snížit základ daně oproti běžnému způsobu. Firma, tak může v roce pořízení majetku snížit daňovou povinnost (ušetřit na dani).

Graf č. 2:

Pramen: vlastní zpracování

5.1.3. Nižší odpisování

Vzhledem k tomu, že poplatníkovi vychází za zdaňovací období nulová daňová povinnost, doporučila bych mu využít nižší odpisování, aby nepřicházel o částky snižující základ daně a i o částky na slevách.

Výše odpisů za zdaňovací období je 118 600. Aby se dostatečně zvýšil základ daně, snížíme odpisovou sazbu u každého odpisovaného majetku o polovinu (= o 50 %). Jelikož má firma XY mnoho majetku, tak tato částka bude vypočítána z celkové výše odpisů za zdaňovací období 2008.

Princip si ukážeme pouze na jednom příkladu: Kotel - pořízen 1. 1. 2003 s pořizovací cenou 119 578,- Kč a řadíme ho do 3. odpisové skupiny s dobou odpisování 10 let.

Tabulka č. 10: Nižší odpisy u rovnoměrného odpisování

Zdaňovací období	Rovnoměrný odpis	Zůstatková cena	Nižší rovnoměrný odpis	Zůstatková cena
2003	6 576,79	113 001,21	6 576,79	113 001,21
2004	12 555,69	100 445,52	12 555,69	100 445,52
2005	12 555,69	87 889,83	12 555,69	87 889,83
2006	12 555,69	75 334,14	12 555,69	75 334,14
2007	12 555,69	62 778,45	12 555,69	62 778,45
2008	12 555,69	50 222,76	6 277,85	56 500,6
2009	12 555,69	37 667,07	6 277,85	50 222,75
2010	12 555,69	25 111,38	6 277,85	43 944,9
2011	12 555,69	12 555,69	6 277,85	37 667,05
2012	12 555,69	0	6 277,85	31 389,2
2013			6 277,85	25 111,35
2014			6 277,85	18 833,5
2015			6 277,85	12 555,65
2016			6 277,85	6 277,8
2017			6 277,8	0

Zdroj: Vlastní výpočty

Jak můžeme vidět, tak snížením odpisové sazby se prodlouží počet let odpisování z 10 na 15 let.

Výpočet daňové povinnosti po snížení všech odpisů

Odpisy	118 600
- 50%	- 59 300
= snížené odpisy	= 59 300

Příjmy	4 151 610
<u>- Výdaje</u>	<u>-3 508 303</u>
= Výsledek hospodaření	= 643 307
- odpisy majetku	- 59 300
- podíl leasingových záloh	- 418 801
- část příjmu spolupracující osoby	- 166 064 (= 4 % z 4 151 610)
<u>+ část výdajů spolupracující osoby</u>	<u>+159 456 (= 4 % z 3 508 307 +59 300+418 801)</u>
<u>= Základ daně</u>	<u>= 158 598</u>
Zaokrouhlený základ daně	158 500
<u>* sazba daně</u>	<u>* 15 %</u>
= Daň	23 775
<u>- sleva na poplatníka</u>	<u>- 24 840</u>
= Daň po uplatnění slev	= - 1065 => daň. povinnost je 0

Tímto způsobem se docílilo toho, že daňová povinnost je stále nulová, ale poplatník nepřišel o částku na slevách a prodloužil se mu počet let odpisování majetku.

5. 1. Výdaje stanovené paušální částkou

V případě, že by se firma XY rozhodla své výdaje neuplatnit prokazatelně, mohla by si je uplatnit paušální částkou. Vzhledem k tomu, že podniká v truhlářské a pilařské výrobě, mohl by si uplatnit výdaje z příjmů z řemeslné činnosti a to ve výši 60 %.

Výdaje stanovené paušální částkou za zdaňovací období 2008

Příjmy	4 151 610
<u>* 60 %</u>	<u>* 60 %</u>
= paušální výdaje	= 2 490 966

Výpočet daňové povinnosti

Příjmy	4 151 610
- Výdaje	-2 490 966
= Výsledek hospodaření	=1 660 644
- odpisy majetku	- 118 600
- podíl leasingových záloh	- 418 801
- část příjmu spolupracující osoby	- 166 064 (= 4 % z 4 151 610)
+ část výdajů spolupracující osoby	+121 135 (= 4 % z 2 490 966+118 600+418 801)
= Základ daně	=1 078 314
Zaokrouhlený základ daně	1 078 300
* sazba daně	* 15 %
= Daň	161 745
- sleva na poplatníka	- 24 840
= Daň po uplatnění slev	136 905

Výdaje stanovené paušální částkou vyšly 2 490 966,-, ale protože jeho prokazatelné výdaje jsou vyšší (3 508 303,-), nebylo by pro tuto firmy výhodné uplatnit tento způsob. Neboť by mu to zvýšilo základ daně a tím i daňovou povinnost.

Výdaje stanovené paušální částkou za zdaňovacího období 2009

Vzhledem k tomu, že se pro zdaňovací období 2009 zvýšilo procento pro určení paušálních výdajů pro příjmy ze živností řemeslných z 60 % na 80 %, tak by výdaje a daňová povinnost vypadaly takto (k výpočtu použiju příjmy z roku 2008):

Příjmy	4 151 610
* 80 %	* 80 %
= paušální výdaje	= 3 321 288

Výpočet daňové povinnosti

Příjmy	4 151 610
- Výdaje	-3 321 288
= Výsledek hospodaření	= 830 322
- odpisy majetku	- 118 600
- podíl leasingových záloh	- 418 801
- část příjmu spolupracující osoby	- 166 064 (= 4 % z 4 151 610)
+ část výdajů spolupracující osoby	+154 348 (= 4 % z 3 321 288+118 600+418 801)
= Základ daně	= 281 205
Zaokrouhlený základ daně	281 200
* sazba daně	* 15 %
= Daň	42 180
- sleva na poplatníka	- 24 840
= Daň po uplatnění slev	=17 340

I při stanovení výdajů 80 % z příjmů by tyto výdaje vyšly nižší než prokazatelné. Proto ani v tomto případě by nebylo pro firmu XY vhodné využít paušální výdaje.

5.2. Optimalizace prostřednictvím poskytnutí daru

Poplatník by mohl optimalizovat svou daňovou povinnost prostřednictvím poskytnutí daru.

Představme si situaci, kdy podnikatelský subjekt uplatní dar v 5 % výši základu daně.

Výpočet:

Základ daně	101 670
Dary	- 5 083,5
Základ daně	96 586,5
Zaokrouhlený základ daně	96 500
Daň (15 %)	14 475

Tímto způsobem optimalizace bychom dosáhli snížení základu daně a tím i snížení daňové povinnosti. Daň podnikatelského subjektu by byla 14 475,-, od které by si mohl dál odečíst slevy.

5.4. Příspěvky na penzijní připojištění a životní pojištění

5.4.1. Penzijní připojištění

Firma XY by si mohla snížit základ daně o penzijní připojištění až do výše 12 000 Kč. Tato možnost by měla za výsledek toto:

Výpočet:

Základ daně	101 670
- Penzijní připojištění	-12 000
= Základ daně	=89 670
Zaokrouhlený základ daně	89 600
* sazba daně	* 15 %
= Daň	=13 440

Kdyby firma XY využívala tuto nezdanitelnou částku, tak by její daňová povinnost před uplatněním slev byla 13 440,- Kč. A po odečtení slev by byla daň nulová.

5.4.2. Životní pojištění

Při využití nezdanitelné částky – Životní pojištění, by si poplatník mohl snížit základ daně o částku ve výši maximálně 12 000,- Kč.

Výpočet:

Základ daně	101 670
- Životní pojištění	-12 000
= Základ daně	=89 670

Zaokrouhlený základ daně	89 600
* sazba daně	* 15 %
= Daň	=13 440

Jak si můžeme všimnout, tak výpočet daňové povinnosti by byl úplně stejný jako při výpočtu daně při odpočtu penzijního připojištění od základu daně.

Další možností by bylo, kdyby Firma XY uplatnila obě nezdanitelné částky společně – to znamená, jak důchodové připojištění, tak životní pojištění. To by vypadalo následovně:

Výpočet:

Základ daně	101 670
- Penzijní připojištění	-12 000
- <u>Životní pojištění</u>	<u>-12 000</u>
= Základ daně	=77 670
Zaokrouhlený základ daně	77 600
* sazba daně	* 15 %
= Daň	=11 640

Kdyby si firma uplatnila obě nezdanitelné částky, tak by se daň před slevami oproti předchozím dvěma výpočtům snížila o 1 800,- Kč.

5.5. Slevy na dani

5.5.1. Sleva při zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením

Vezměme v úvahu situaci, že by firma XY zaměstnávala invalidního pracovníka celé zdaňovací období 2008 = 253 pracovních dnů se 4 hodinovou pracovní dobou. Tato sleva může snížit daň až o 18 000 Kč.

Výpočty:

Počet pracovních dnů v roce 2008	253
* hodinová pracovní doba	* 4
= Počet odpracovaných hodin	= 1012

Počet odpracovaných hodin	1012
: plná pracovní doba v roce 2008	: 2024
= průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců	= 0,5

Přepočtený počet zaměstnanců	0,5
* 18 000	* 18 000
= Sleva za zaměstnance	= 9 000

Tabulka č. 11: Výpočet daně při uplatnění slevy při zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením

Základ daně	101 670
Zaokrouhlený základ daně	101 600
*Daň (15 %)	15 240
- sleva na poplatníka	- 24 840
- sleva za postiženého pracovníka	- 9 000
= daň po slevách	0

Pramen: vlastní výpočet

Jak můžeme vidět, tak i kdyby poplatník neuplatnil slevu za zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením, jeho daňová povinnost by byla nulová. Takže by se živnostníkovi nevyplatilo zaměstnávat invalidního pracovníka a to i z důvodu, že by poplatník nebyl schopen zajistit potřebné podmínky pro jeho zaměstnávání.

5.5.2. Sleva na dítě

Slevu na 3 děti, které živnostník má, si odečítá jeho manželka. Kdyby tuto slevu uplatňoval živnostník, jeho daňová povinnost by mohla vypadat takto:

Tabulka č. 12: Výpočet daňové povinnosti při uplatnění slevy na děti

	1 dítě	2 děti	3 děti
Základ daně	101 670	101 670	101 670
Zaokrouhlený základ daně	101 600	101 600	101 600
*Daň (15 %)	15 240	15 240	15 240
- Sleva na poplatníka	- 24 840	- 24 840	- 24 840
- Sleva na děti	- 10 680	- 21 360	- 32 040
Daň po slevách (bonus)	- 10 680	- 21 360	- 32 040

Pramen: vlastní výpočet

Jak můžeme vidět, kdyby si poplatník uplatnil slevu na všechny své děti, vyšla by mu daň po slevách - **32 040,- Kč** => daňový bonus. Poplatník může požádat o výplatu této částky u Finančního úřadu.

Nevýhodou by ale bylo, že by o tuto slevu přišla jeho manželka a tím by jí mohla vzniknout vyšší daňová povinnost. Aby poplatníková manželka nemusela platit daň, potřebovala by uplatňovat slevu alespoň na 1 dítě => živnostník by mohl uplatnit slevu na 1 nebo 2 děti a výsledkem by byl daňový bonus ve výši 10 680,- nebo 21 360,- Kč.

5.6. Spolupracující osoba

Jak již jsem zmínila výše, v informacích o Firmě XY, tak má jednoho vlastníka a jednu spolupracující osobu. Vezměme v úvahu situaci, že by tento podnikatelský subjekt měl pouze jednoho vlastníka a žádnou spolupracující osobu. Jak by vypadala daňová povinnost?

Výpočet:

Příjmy	4 151 610
- Výdaje	- 3 508 303
= Výsledek hospodaření	= 643 307
- odpisy majetku	- 118 600
- podíl leasingových záloh	- 418 801
= Základ daně	= 105 906
Zaokrouhlený základ daně	105 900
* sazba daně	* 15 %
= Daň	= 15 885
- sleva na poplatníka	- 24 840
= Daň po slevách	= 0

Můžeme vidět, že výsledkem by byla opět nulová daňová povinnost. Jediným rozdílem je, že se téměř o 4 000,- zvýšil základ daně. Takže je podle mého názoru jedno, jestli bude mít firma XY spolupracující osobu nebo ne.

6. Zhodnocení a návrh nové daňové strategie

Ze získaných informací od firmy XY vyplývá, že zatím tolik neřeší další daňová zvýhodnění, které se jí dále naskýtají.

Aby bylo možné zhodnotit daňovou optimalizaci a navrhnout pro společnost novou daňovou strategii, bylo nutné v předchozí kapitole rozebrat i ostatní možné způsoby úspor na dani. Na základě těchto rozborů se pokusím zhodnotit vhodnost jednotlivých variant a posléze z nich doporučit takovou daňovou politiku, která by podnikatelskému subjektu přinesla v budoucnu co nejlepší efekt.

Tabulka č. 13: Varianty výpočtu daňové povinnosti

Varianta	Daň
1a) Paušální výdaje 2008 – před uplatněním jakékoli slevy	161 745
1b) Paušální výdaje 2009 – před uplatněním jakékoli slevy	42 180
2) Dar – před uplatněním jakékoli slevy	14 475
3a) Penzijní připojištění - před uplatněním jakékoli slevy	13 440
3b) Životní pojištění – před uplatněním jakékoli slevy	13 440
3c) 3a + 3b – před uplatněním jakékoli slevy	11 640
4) Sleva za zaměstnávání postiženého	0
5a) Sleva na 1 dítě + sleva na poplatníka	- 10 680
5b) Sleva na 2 děti + sleva na poplatníka	- 21 360
6) Bez spolupracující osoby – před uplatněním jakékoli slevy	15 885

Zdroj: Vlastní zpracování

Varianta 1a

Tato varianta se nezdá být vůbec výhodná, neboť poplatníkovi vznikly velmi nízké výdaje a tím se zvýšil základ daně a i daň. V tomto případě by firmě XY nepomohly ani slevy na dani – snížily by daňovou povinnost jen nepatrně.

Varianta 1b

Tím, že se zvýšilo procento pro výpočet paušálních výdajů, se o dost snížil základ daně oproti předchozí variantě, ale stejně se tato metoda poplatníkovi nevyplatí z toho důvodu, že jeho skutečné náklady jsou vyšší o 187 015,- Kč.

Varianta 2

Tento způsob by firmě XY přinesl snížení základu daně a tím i snížení daňové povinnosti. Daň před uplatněním slev by činila 14 475,- a bez poskytnutí daru 15 240,-. To ale není moc velký rozdíl, takže by to podle mě poplatníkovi nepřineslo žádnou výhodu.

Varianta 3a

Při využití této optimalizace by si podnikatelský subjekt mohl odečíst od základu daně částku ve výši maximálně 12 000,-. Při odpočtu této částky by byla daňová povinnost před uplatněním slev 13 440,-. Toto snížení by se firmě XY vyplatilo.

Varianta 3b

U této metody dojde k podobné situaci jako u předchozí varianty. Daň před uplatněním slev by byla ve výši 13 440,-.

Varianta 3c

Tato varianta se zdá být výhodná, neboť od základu daně lze odečíst až 24 000,- a daň před odečtením slev by činila 11 640,- což je téměř o 4 000,- míň než daň původní.

Varianta 4

Tato sleva by byla pro podnikatelský subjekt velmi výhodná – mohl by si uplatnit slevu až ve výši 18 000,- Kč. Ale i kdyby poplatník tuto slevu nevyužil, tak by jeho daňová povinnost byla v tomto zdaňovacím období nulová. Navíc by pro firmu XY bylo zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením velmi rizikové, neboť na pracovišti je potřebná neustálá pozornost (možnost úrazu) a kvalifikovaná odbornost.

Varianta 5a + 5b

Jak při uplatnění slevy na 1, tak i na 2 děti je pro poplatníka velmi výhodné, neboť by dosáhl daňového bonusu. V případě uplatnění slevy na 1 dítě by byla výše daňového bonusu 10 680,- Kč a v druhém případě 21 360,- Kč. Mohl by si uplatnit i slevu na všechny 3 děti, ale to by se nevyplatilo manželce poplatníka, které by z toho plynula vyšší daňová povinnost.

Varianta 6

Tato metoda není pro firmu XY ani výhodná ani nevýhodná. Podnikatelský subjekt by byl na tom stejně jako doteď. Tato varianta by akorát zvýšila základ daně o 4 000,- a daň před uplatněním slev by byla 15 885,- Kč -> po uplatnění slev nulová.

Jaká je tedy nejvýhodnější varianta daňové optimalizace? Při hodnocení vycházíme ze závěrů jednotlivých metod daňové optimalizace.

Určitě by firma neměla využít variantu 1a – ta by spíše její situaci zhoršila. Naopak by podnikatelskému subjektu prospělo zkombinovat následující varianty: 3c a 5a nebo 5b. Kdyby tuto kombinaci uplatnil ve zdaňovacím období 2008, tak by výsledkem byl daňový bonus ve výši 10 680,- nebo 21 360,- Kč.

Jelikož firmě XY ve zdaňovacím období 2008 vychází daňová povinnost nulová, doporučila bych jí použít nižší odpisování. Touto metodou subjekt docílí zvýšení základu daně a tím i daňové povinnosti a nebude přicházet o částky, které může uplatnit a získat na slevách nebo o částky snižující základ daně. Při výpočtu daňové povinnosti s využitím nižšího odpisování by daňová povinnost před uplatněním slevy byla 23 775 a po uplatnění slevy minus 1065 – tedy daňová povinnost nulová. Poplatník by uplatnil téměř celou částku slevy. Při použití nižších odpisů se podnikatelskému subjektu prodlouží počet let odpisování, což je také pro něj výhodou.

7. Závěr

Cílem této práce byla daňová optimalizace u DPFO u konkrétního podnikatelského subjektu. Vycházela jsem z konkrétních dat podniku v konkrétním roce (zdaňovací období 2008). Výsledek proto slouží spíše jako rada do budoucna, jaká alternativa by mohla být nejvýhodnější, tedy nejlevnější z hlediska daňové povinnosti.

Každý rok přináší určité změny, které se týkají výpočtu a určení daňové povinnosti. Firma XY by se ve zdaňovacím období 2009 mohla týkat změna výše výdajových paušálů, která se pro řemeslné živnosti zvýšila z 60 % na 80 %. Dále se jí bude týkat změna ve zdaňovacím období 2010 související se slevami, kdy vzroste daňové zvýhodnění na dítě z 10 680,- Kč na 11 604,- Kč.

Daňová optimalizace je pro podnikatele i pro ostatní fyzické osoby velmi důležitá – lze díky ní uspořít značné finanční prostředky. Proto by se jí měla věnovat pozornost během celého roku a ne jen při sestavování daňového přiznání.

Při zpracování této bakalářské práce jsem dospěla k závěru, že optimalizace daňové povinnosti u fyzické osoby je velmi složitá záležitost s řadou možností na optimalizaci a s množstvím složitých výpočtů. Proto bych jim raději doporučila využít služeb daňových poradců.

8. Literární přehled

Vančurová, A., Láchová, L.: *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. VOX a. s. Praha 2008, 320 s., ISBN: 978-80-86324-72-2

Sedláček, J.: *Daňová evidence podnikatelů 2009*. Grada publishing, a. s., 2009. 128 s. ISBN: 978-80-247-2919-0

Kubátová, K. a kolektiv: *Moderní průvodce daňovým systémem*. Grada, Praha 1994, 240 s., ISBN: 80-7169-020-1

Ambrož, J.: *Daňové přiznání fyzických osob*. KORŠACH 2009, 152 s., EAN: 978-80-86296-24-1

Bělková, J. a kolektiv: *Daňová evidence 2006*. ASPI, a. s. Praha, 512 s., ISBN: 80-7357-156-0

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění

Pelech, P.: Slevy na dani podle § 35 zákona o daních z příjmů. Účetní a daně odborný měsíčník, 2/2010, ANAG Olomouc, ISSN:1212-0162

Internetové zdroje:

www.mfcr.cz

www.cs.mfcr.cz

www.kdpcr.cz

www.kpmg.cz

www.cds.mfcr.cz

http://cs.wikipedia.org/wiki/Da%C5%88_z_p%C5%99%C3%ADjm%C5%AF_fyz_ick%C3%BDch_osob

<http://www.finance.cz/zpravy/finance/29010-prijmy-z-kapitaloveho-majetku-se-take-musi-danit/>

<http://www.alis.cz/clanky/detailClanku.jsp?id=2558>

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dan-z-prijmu/zvyseni-vydajovych-pausalu-zivnost/1001654/53548/>

<http://www.podnikatel.cz/dane/dan-z-prijmu-fo/special-reforma-pd-slevy-na-dani/>

<http://www.jakpodnikat.cz/danova-ztrata-z-podnikani.php>

Seznam schémat, tabulek a grafů

Schéma č. 1: Přímé daně v České republice

Schéma č. 2: Výše výdajových paušálů v letech 2008 – 2010

Schéma č. 3: Nestandardní odpočty

Schéma č. 4: Sociální standardní slevy na dani

Schéma č. 5: Slevy na dani a daňová zvýhodnění pro zdaňovací období 2009 a 2010

Schéma č. 6: Základ daně z příjmů fyzických osob

Schéma č. 7: Výpočet daně z příjmů fyzických osob

Schéma č. 8: Členění příjmů fyzických osob podléhajících dani z příjmů

Tabulka č.1: Dílčí základy daně

Tabulka č. 2: Výpočet počtu odpracovaných hodin zaměstnance se zdravotním postižením

Tabulka č. 3: Odpisové skupiny

Tabulka č. 4: Odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování

Tabulka č. 5: Odpisované koeficienty pro zrychlené odpisování

Tabulka č. 6: Roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 % pro rovnoměrné odpisování

Tabulka č. 7: Rovnoměrné odpisování

Tabulka č. 8: Zrychlené odpisování

Tabulka č. 9: Vyšší odpisy u rovnoměrného odpisování

Tabulka č. 10: Nižší odpisy u rovnoměrného odpisování

Tabulka č. 11: Výpočet daně při uplatnění slevy při zaměstnávání pracovníka se zdravotním postižením

Tabulka č. 12: Výpočet daňové povinnosti při uplatnění slevy na děti

Tabulka č. 13: Varianty výpočtu daňové povinnosti

Graf č. 1: Porovnání rovnoměrného a zrychleného odpisování

Graf č. 2: Porovnání rovnoměrného a vyššího rovnoměrného odpisování

9. Přílohy

Schéma 8: Členění příjmů fyzických osob podléhajících dani z příjmů

DÍLČÍ ZÁKLADY DANĚ	SAMOSTATNÉ ZÁKLADY DANĚ
příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	n příjmy od „dalšího“ zaměstnavatele do 5 000 Kč za měsíc
příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti	n honoráře za příspěvky do rozhlasu, televize a periodik do 7 000 Kč za měsíc u jednoho plátce
příjmy z kapitálového majetku	n výnosy z obligací, akcií atd. n podíly na zisku z účastí na kapitálových společnostech a družstvech n podíly na zisku tichého společníka n výnosy z vkladů na úsporných a osobních běžných účtech n plnění ze životního pojištění n dávky penzijního připojištění
příjmy z pronájmu	
ostatní příjmy	n ceny z veřejných a sportovních soutěží n vypořádací podíly při zániku účasti na kap. společnosti nebo družstvu n likvidační podíl na kap. spol. nebo družstvu

Pramen: Vančurová, A., Láchová, L.: *Daňový systém 2008 aneb učebnice daňového práva*, Vox 2008